



Foto autors: Selita Rancāne



Tumši gredzenveida iekrāsojumi gobām veidojas sēnes *Ophiostoma novo-ulmi* attīstības rezultātā

Foto autors: Ilze Matīsona



Vasaras vidū koku vainaga augšdaļā lapas sāk dzeltēt un priekšlaicīgi nobirst, bet, infekcijai progresējot, nokalst atsevišķi zari vai viss koks

KAS NOTIEK AR GOBĀM

Pēdējos gados Latvijā arvien biežāk novērojama gobu kalšana. Vasaras vidū (parasti jūlijā un augustā) vainaga augšdaļā kokiem sāk dzeltēt un priekšlaicīgi nobirt lapas un, infekcijai attīstoties, nokalst atsevišķi zari vai pat viss koks.

Šādi simptomi ir raksturīgi Holandes gobu slimībai, ko pirmo reizi aprakstīja Nīderlandē 1921. gadā un kas iznīcinājusi lielu daļu gobu populācijas visā Eiropā. Mūsdienās novērojams jauns šīs slimības vilnis Eiropā, ko izraisa sēne *Ophiostoma novo-ulmi*. Uzskata, ka šī sēņu suga nejausi no Āzijas ievesta Amerikā, Eiropā un Jaunzēlandē, kur tā sākusi strauji izplatīties. Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" (LVMI "Silava") pētījumi liecina, ka Holandes gobu slimība sastopama visā Latvijas teritorijā, taču tās bīstamākie hibrīdi konstatēti atsevišķās audzēs vai dendroloģiskajos stādījumos valsts centrālajā daļā. LVMI "Silava" pētnieki ir ieinteresēti saņemt informāciju par šīs slimības sastopamību mežaudzēs.

Holandes gobu slimība visbiežāk skar pieaugušas gobas, taču tā novērota arī vīksnām. Attīstoties sēnes micēlijam, koksne tiek aiz-

sprostoti vadaudi, kas traucē ūdens un barības vielu cirkulāciju. Tāpēc nokaltušo zaru šķērsgriezumā redzami tumši gredzenveida iekrāsojumi, kas veidojas sēnes attīstības rezultātā. Slimību pārnēsā galvenokārt kukaiņi (gobu lielais gremzdgrauzis un gobu spožais gremzdgrauzis). Šīs vaboles masveidā savairojas ik pēc 4–6 gadiem, tāpēc arī koku kalšana ir cikliska.

Holandes gobu slimības ierobežošanu saistīta ar šo kukaiņu izplatības samazināšanu. Ieteicams stipri bojātos kokus nozāgēt, izvest no meža un sadedzināt, jo svaigi nozāgēto koksni kukaiņi izmanto kā vairošanās vietu. Koku ciršana jāplāno pirms to izlidošanas, proti, agrā pavasarī, vēlā rudenī vai ziemas periodā. Citās valstīs veic pret Holandes gobu slimību rezistentu šķirņu selekciju. Atsevišķus īpaši vērtīgus kokus iespējams arī "vakcinēt" ar fungicīdiem vai bioloģiskiem preparātiem. 🌳



Dārta KĻAVIŅA,
LVMI "Silava"